

Handläggare
Emilia Hammer
018- 727 43 20

Datum
2018-03-20

Darienummer
2018-000537- NA

Till miljö- och hälsoskyddsnämndens
sammanträde den 27 mars 2018

Yttrande över förslag till beslut om naturreservatet Kronparken

Remiss från plan- och byggnadsnämnden , dnr. 2015-0052 Remisstid: 5 februari-8 mars 2018, förlängt till 27 mars 2018.

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden föreslås besluta

att överlämna yttrande till plan- och byggnadsnämnden enligt ärendets **bilaga 1**

Sammanfattning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden är positiva till bildandet av det nya reservatet Kronparken men lämnar synpunkter på förslaget till beslut i yttrandet. Synpunkterna rör främst vissa otydligheter i föreskrifterna vad gäller ledningsdragning och anläggande av ny väg samt användning av bekämpningsmedel vilket inte bör tillåtas med hänvisning till grundvattnets känslighet på platsen. Vidare vill nämnden lyfta fram värdet av en god ljudmiljö och att detta kan förtydligas i reservatet.

Ärendet

Uppsala kommun, genom plan- och byggnadsnämnden, har tagit fram ett förslag till beslut och skötselplan för det blivande naturreservatet Kronparken. Ärendet har remitterats till miljö- och hälsoskyddsnämnden för yttrande inför beslut i kommunfullmäktige. Nämnden är blivande tillsynsmyndighet för reservatet och förvaltningen lämnar synpunkter i förslaget till yttrandet främst utifrån tidigare erfarenheter från prövning och tillsyn av kommunens naturreservat och dessas föreskrifter.

Kronparkens naturreservat är en del av ett större naturområde som sträcker sig på båda sidor om Dag Hammarskjölds väg. Kronparkens utmärkande karaktär är ett gammalt tallbestånd. Flera av träden är omkring en meter i diameter och når över 30 m i höjd. Området som ska avgränsas som naturreservat är en del av ett större skogsområde som går under benämningen Kronparken. Skogsområdet fortsätter söder om Kungsängsleden mot Ultuna. Naturreservatet

Kronparken består av två delar på var sida av Dag Hammarskjölds väg. Reservatets totala areal är 22 ha.

Den värdefulla tallskogen växer på jämna sandavlagringar i anslutning till Uppsalaåsen. Tallbeståndet är ett av de äldsta och grovstammigaste i landet. Beståndet består av delvis flerskiktad skog med överståndare av mycket gamla träd på ca 350 år och upp till över 400 år, en generation träd som närmar sig 200 år samt enstaka träd från 50 år och ner till små plantor. Föryngringen av tall är god i det östra området och i det närmaste obefintlig i det västra. I den södra delen ökar inslaget av gran och olika lövträd. Över stora delar av området förekommer en rik föryngring av lövträd och fläckvis även ymnigt med gran.

Fältskiktet domineras ännu av smalbladiga gräs, blåbärs- och lingonris. Men den tidigare gräsheden håller på att försvinna och ersätts av en kvävgynnad flora som hallon, örnbräken och älgört. I bottenkiktet förekommer de vanligaste skogsmossorna som hus- och väggmossa. I den sydöstra delen ligger ett litet kärr.

Kronparken är belägen inom ett historiskt intressant område. I områdets närhet låg det gamla Aros, nuvarande Uppsala, som på 1200-talet var rikets främsta kungsstad och därefter dess kyrklig huvudstad. I närheten låg även platsen Håga som enligt fornforskarna kan ha utgjort medelpunkten i den bronsåldersbygd som ca 1000 f.Kr. blomstrade i Mälardalen. Vid denna tid låg Kronparksområdet på en ö omgiven havsvikar som genom landhöjningen blivit Hågaåns och Fyrisåns dalgångar. På östra stranden av denna ö sträckte sig Uppsalaåsen med utsikt över den gamla segelleden mot Uppsala. På åsen fanns några av de äldsta bebyggelseplatserna i området. Kronparken har använts som övningsfält av militär sedan 1600-talets slut.

Förutom det rent skogsbotaniska värdet har Kronparken också ett vetenskapshistoriskt värde, det var här som Carl von Linné beskrev och namngav bl.a. tall, gran, en, vårfryle och örnbräken. Det finns uppgifter som tyder på att tallarna i Kronparken är sådda med frön från Holland av Olof Rudbäck d.ä. omkring 1680.

Värden för friluftsliv och naturpedagogik

Området har höga värden som ett stadsnära strövområde och som närområde till förskolor och skolor. Området är lättillgängligt genom ett flertal gång- och cykelstigar som går genom området. En av dem, den så kallade Gula stigen, anlades på 1930-talet. Stigen är ca 10 km lång och går mellan Kronåsen vid Studenternas idrottsplats söderut till Skarholmen och Ekoln. Området erbjuder en närmiljö med möjligheter för vistelse och naturpedagogik.

Biologiska värden

Områdets biologiska värden är främst knutna till naturskogsförhållanden i form av gamla träd och död ved. Den rika vedfaunan innehåller ett flertal "hålträdsarter" som annars mest är kända från gamla ekar och andra ädellövträd. Här finns bl.a. brun guldbagge, kamklobaggar och flera arter trädlevande myror. Skogsduva och spillkråka är exempel på några förekommande fåglar som lever i Kronparkens hålträd. Taltickan, som enbart koloniserar gamla tallar, finns på flera tallar inom området. Hittills har 26 rödlistade arter och ytterligare

ett antal signalarter (arter som indikerar miljöer med höga naturvärden) påträffats inom området.

Syftet

Syftet med Kronparkens naturreservat är att bevara och utveckla ett kulturpräglad stadsnära skogsområde och att tillgodose stadens behov av områdets ekosystemtjänster som nära rekreation och friluftsliv. Naturreservatet ska gynna värdefulla naturmiljöer, kulturmiljöer, biologisk mångfald samt stärka grönstrukturen i Uppsala stad.

Mer precist ska reservatets värden för friluftslivet upprätthållas och utvecklas så att besökare kan bedriva olika typer av fritidsaktiviteter, rekreation och naturpedagogik i en stadsnära natur samt uppleva värdefull naturmiljö, biologisk mångfald och de skönhetsvärden som finns inom området.

Syftet ska uppnås genom att:

- inte tillåta exploaterande verksamheter eller skadegörelse på mark och vegetation,
- reservatet undantas från skogsbruk till förmån för bibehållen utveckling av gammal skog vars värden förstärks genom skötsel i form av frihuggning av värdefulla träd samt främjande av förekomst av värdefulla strukturer såsom död ved,
- ytor med återväxt av tall vårdas särskilt för en fortsatt kontinuitet,
- reservatet förvaltas så att det är attraktivt och lättillgängligt för besökare att bedriva olika typer av rekreation, lek och naturpedagogik,
- underlätta tillgänglighet genom uppmärkning och underhåll av stigar, anlägga stigar och belysta gång- och cykelvägar samt bänkar och informationsskyltar. Informationen och anläggningarna ska ha en kanaliserad effekt i syfte att skapa en långsiktig samexistens mellan rekreation och biologisk mångfald,
- fortsatt hävd genom naturvårdsanpassad betesdrift.

Föreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar även kommunen om föreskrifter för inskränkning i hur marken får användas (del A), vad ägare av mark inom reservatet förpliktigas att tåla (del B) och om rätten att färdas och vistas inom reservatet (del C) se bilaga 2. Förutom de uppräknade delarna har även föreskrifterna ett stycke om undantag från föreskrifterna (del D) där det bland annat står att åtgärder som krävs för normal drift, underhåll och skötsel av områdets anläggningar, eller för åtgärder som framgår av naturreservatets gällande skötselplan är tillåtet.

Föreskrifterna ligger till grund för de eventuella prövningar som miljö- och hälsoskyddsmyndigheten kommer hantera samt för framtida tillsyn över reservatet.

Utöver föreskrifterna beskrivs den kommande skötseln av området i en skötselplan.

Miljöförvaltningen ser att vissa delar av föreskrifterna och skötselplanen behöver förtydligas utifrån de erfarenheter som tillsynsmyndighet över de kommunala reservaten.

Anna Nilsson
miljödirektör

Bilagor

Bilaga 1: Yttrande över förslag till beslut om naturreservatet Kronparken

Handläggare
Emilia Hammer
018- 727 43 20

Datum
2018-03-27

Darienummer
2018-000537- NA

Plan- och byggnadsnämnden

Yttrande över förslag till beslut om naturreservatet Kronparken

Remiss från plan- och byggnadsnämnden, dnr. 2015-0052 Remisstid: 5 februari-8 mars 2018, förlängt till 27 mars 2018.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden är positiva till bildandet av det nya reservatet men har följande synpunkter på förslaget till beslut.

Föreskrifterna

När det gäller ledningsdragning och anläggande av ny väg är föreskrifterna otydligt utformade. Det finns ett stycke som anger att bildandet av reservatet inte ska hindra nya ledningsdragningar. I samma stycke står det att ledningsdragningar ska tillståndsprövas. Under del A punkt 2 står det blanda annat att gräva och schakta är förbjudet och punkt 8 anger att det är förbjudet att utan tillstånd anlägga en ny ledning. Eftersom det anges att ledningsdragningar är tillståndspliktiga men reservatsföreskrifterna inte ska utgöra ett hinder så behöver det framgå under vilka förutsättningar som tillstånd kan beviljas.

När det gäller anläggande av ny väg är det förbjudet i punkt A 5 men enbart tillståndspliktigt i punkt A 9. Både ledningsdragningar och anläggande av mindre vägar är vanligt förekommande åtgärder och det ska tydligt framgå av föreskrifterna om de är tillståndspliktiga, dispenspliktiga eller både och.

Nämnden är positiv till utformningen av föreskrifterna med en del (D) som förklarar vilka undantag som finns från föreskrifterna. Nämnden har dock synpunkter gällande några av undantagen.

D14 anger att uppförande av byggnad/anläggning för pedagogisk verksamhet är undantaget föreskrifternas förbud mot uppförande av ny byggnad. Anlägga broförbindelse med brofästen för gång- och cykelväg över Kungsängsleden är också undantaget enligt D 18. Nämnden anser att det bör utpekas inom vilka skötselområden det uppräknade åtgärderna kan bli tänkbara som ett förtydligande och stöd för framtida handläggning.

Punkt D15 anger att det inom reservatet ska vara tillåtet att bekämpa jätteloka, parkslide eller annan art som hotar syftet med reservatet, med riktad användning av kemiska bekämpningsmedel om inte andra mindre miljöskadliga metoder fungerar. Det blivande reservatet ligger inom det yttre vattenskyddsområdet för Uppsala kommun där användandet av kemiska bekämpningsmedel begränsas. Kommunens arbete med att ta fram riktlinje

för markanvändning inom Uppsala- och Vattholmaåsarnas tillrinningsområde ur grundvattensynpunkt kan också behöva stämmas av med kring frågan.

Nämnden efterlyser ett förtydligande stycke kring ansvar inom kommunen gällande förvaltning och tillsyn i reservatet.

Ljudmiljön är viktig för upplevelsen av natur- och kulturmiljöområden och har stor betydelse för att nå flera av miljökvalitetsmålen. När innerstaden förtätas och fler människor utsätts för bullriga miljöer är det extra viktigt att bevara områden med en god ljudmiljö. I Stockholms kommun och några andra kommuner i Stockholms län har man kartlagt områden med höga naturvärden och god ljudmiljö. Ett kartmaterial med promenadslingor som kallas *Guide till tystnaden* har tagits fram till områdena. Även Göteborgs Stad är med i ett innovationsprojekt kallat ”tysta offentliga rum” med samma syfte. Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att det bör göras en ljudkartläggning inom Kronparken för att bedöma om det finns delar av reservatet där förutsättning finns för en god ljudmiljö. Ljudkartläggningen kan även ligga till grund för att utreda eventuella bullerdämpande åtgärder för att förbättra ljudmiljön inom reservatet.

För miljö- och hälsoskyddsnämnden

Bengt Fladvad
ordförande

Susanna Nordström
sekreterare

Bilagor

Bilaga 1: Bildande av Kronparkens naturreservat

Bilaga 2: Skötselplan för Kronparkens naturreservat